

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta 5.— „
četrt leta 2:50 „
posamezna številka po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
. dvakrat . . . 12 „
. trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščanja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Prihodnja številka „Učiteljskega Tovariša“ izide dne 20. oktobra 1916.

Osebna čast in državna misel.

Wer häßlichen Sinn in schönen Dingen findet, ist verderbt, ohne Anmut zu haben. Das ist ein Fehler!

Wer schönen Sinn in schönen Dingen findet, gehört zum Reiche der Kultur, Für ihn ist Hoffnung!
Oskar Wilde: Das Bildnis der Dorian Gray. (Anhang).

Po vsem slovenskem ozemlju, koder zveni naš predragi materinski jezik in koder srca Slovencev plamené v ljubezni do svete rodne zemlje, se sedaj že skoro po vseh učilnicah vrši redni pouk. Naše najdražje, kar imamo in česar nam nihče ne sme vzeti ali odtujiti — našo mladino — so sprejele v svoje varstvo naše šole. In kakor vedno doslej, tako tudi v teh strašnih dneh uničevanja in umiranja opravlja slov. učiteljstvo svojo poučno in vzgojno nalogo; ustvarja novo življenje — nadomestilo, protest in kljubovanje vsemu zlu in vsem grozotam, ki vihrajo v divjih strasteh po bojnih poljanah! Dokler živi slovensko učiteljstvo, toliko časa ostane v kljub in vzlic vsemu zdrav in živ tudi slovenski narod!

Samo tam, koder treskajo smrtonosna žrela morilnega orožja pogibelj in razdejanje, se je ustavilo blagotvorno delovanje naših šol. Šola potrebuje miru. Ona je ustrezajoč element pravičnosti, lepote in kulture, zato sovraži nasilstvo in tisto moč, ki hodi pred pravico! Toda ako bi bilo ukazano in ako bi imelo kaj smisla in smotra, da naš slovensko učiteljstvo s svojimi telesi krije zdravje in življenje slovenske mladine, bi storilo tudi to! Ampak tudi naša telesa ne vzdrže pred točo jekla in svinca, kakor tudi so že vajena vsem trdotam in udarcem naših do skrajnosti zanemarjenih, nedostatnih in nekulturnih materialnih razmer!

Saj naš ne poznajo, da, celo tistim smo tuji, ki bi nas morali poznati, ker nam režejo kruh preživljanja in pravice!

Morala je priti svetovna vojna! In sedaj so spoznali nas in naše delo avstrijski generali in vojvode, in od te strani je prišla pohvala! Oni, ki ustvarjajo bodočnost domovini, pravijo s svojimi priznanji, izrečenimi na naš naslov, da bi to ustvarjanje v taki realnosti in nepremagljivosti ne bilo mogoče, ako bi mu temelja in sredstev ne dajalo učiteljstvo! Učiteljstvo stoji dobesedno noč in dan na braniku domovine — na bojnem polju in tudi doma. In v tem trenutku, ko pišemo te vrstice, se zopet giblje ves ta velikanski šolski stroj, zbira, znaša, prosi, daruje! Niti ena roka ne miruje! Vse za domovino! Toda istočasno še vedno povohava kovarstvo in zlobnost, preži, zalezuje, objeda, obsaja; udarjeni sta s slepoto na tak način, da vidita vse črno in umazano!

Naslonjeni na pohvalo od strani, ki je v teh časih najkompetentnejša; oprti na zavest v polni meri storjene stanovske in državljanske dolžnosti smo v interesu osebne časti, stanovskega ugleda in izvršenih dejanj primorani, da slovesno in apodiktično protestujemo proti vsemu, kar se zadirja v nas na osnovi neutemeljenosti, natolcevanja, osebne ali narodnostne antipatije!

Kar smo čuli pohvale, to moramo in hočemo vedno obračati v prid svojemu stanu! Skromnost bi ne bila tu na mestu. Skromnost nas je tepla doslej, v bodoče nas več ne bo! Če ustvarjamo tako velika dejanja, da pred njimi mi švigne iz nožnice v častem zamahu sablja avstrijskega generala, tedaj se oglasa kategorični imperativ naše osebne časti, da se vzravnamo ponosno in samozavestno pokonci, ker smo prepričani do srčnih globočin, da je vloga nemškega učitelja iz leta 1866, sedaj tudi v rokah avstrijskega, torej tudi slovenskega naprednega učitelja!

In zato se s ponosom imenujem naprednega slovenskega učitelja, in četudi bi me zaraditega krivica obsodila na vislice! Zakaj sedaj mi pravi veliki čas, da me je moja organizacijska šola usposobila za vse, kar stan in domovina zahtevata od mene!

Vedno smo govorili, da gledamo naprej, in — evo, sedanost dokazuje, da nismo govorili laži! Napravili smo se take, kakršni smo in skakršnimi je danes naša domovina zadovoljna! Napravili pa smo tudi druge take, da zbudajo občudovanje s svojimi heroičnimi deli! Tonašotrditev podpisujejo s svojo krvjo! Temeljitejši dokaz je nemogoč! —

Dne 7. septembra leta 1913, so bile ob 25letnici naše Zaveze v »Narodnem domu« v Ljubljani izgovorjene v imenu naprednega slovenskega učiteljstva te besede: »To (svojo) nalogo izvršujemo v šoli tako, kakor ukazuje državni šolski zakon; izven šole tako, kakor dovoljuje to državni osnovni zakon in kakor to ni zabranjeno avstrijskemu državljanu...«

Dalje: »Ideje in ideali so ohranili slovensko učiteljstvo, zakaj kruha ni bilo in ga ni v toliki množini, da bi on dajal in zagotavljal obstanek. Tako smo se — telesno lačni — zgrnili v kulturno strujo, ki si kriči pot med skalami in trnjem v daljo in širjavo, sprejema vase vsakega in vse, ki hočejo s povzdigo moralnih sil svojega ljudstva to ljudstvo dvigniti na nivo kulturnega človeštva ter to svoje ljudstvo vzporediti ob stran drugim plemenom istih čuvstev in enakih stremljenj.«

Potem: »Sami avtoriteta, cenimo avtoriteto državne oblasti in tistih fundamentov, ki drže državo kvišku. Treba je v velikem telesu državnega ustroja miru in reda, da se da posameznim narodom prilika do eksistence, razvoja in napredka. Že ker smo učitelji svojemu ljudstvu, mu ne smemo jemati teh prvotnih pogojev življenja, pač pa smemo in moramo zahtevati za njegov prid, da se z našim narodom ne ravna drugače, nego z drugimi narodi, ki imajo iste dolžnosti, ki pa nima z njimi naš narod istih pravic.«

In končno: »Bili bi sleparji, samopašniki in zavodniki, ako bi v okvirju svoje države in z iluzornimi sanjami zahtevali to, kar je nemožno in nedopustno. Ampak globočina in neomajnost našega prepričanja je poveljujoča sila, ki stoji načelu naših vrst, ki se oglasa iz slehrne naše duše, da imamo voljo, zatorej tudi moč, da kljub vsem zapre-

kam, obrekovanjem in nasprotovanjem svojem ljudstvu in svoji domovini v blagor in korist, a nikomur na škodo uveljavimo svoj program! — Mi stopamo vanje (v drugo razdobo) hrepeneč po delu, ki bodi posvečeno blaginji našega ljudstva, ki si naj samo, duševno silno in materialno močno, dá to, kar gre vsakemu kulturnemu narodu: sebi življenje — domovini slavo!«

To je naš confiteor! — Gradili in delali smo, gradimo in delamo torej, na temelju dveh zakonov, ki jih je podpisal avstrijski cesar Franc Jožef I.! Zato smemo pač zahtevati, da se presoja to delo tako nepristransko, kakor je bilo in je izvrševano v soglasju z zakonitimi določili! Gospodar, ki hoče sebi dobro, ne bo tepel poštenega delavca, ki dela v prvi vrsti zanj! In kdor krivično sodi delo učiteljstva, ta žali njegovo čast, ki mu je edina odlika. Ker pa nihče ne bo trdil, da je delo učiteljstva dobičkanosno za posameznika ali za celotni stan, mora veljati naša trditev, da učiteljstvo seje, drugi pa žanjejo. Koder in kar žanje narod in domovina, tam kaj zori naše moralno zadoščenje! Če kdo obsaja tako delo ali ga krivično tolmači, ta ne ve, da iščemo državno misel v nepristranskem izvajanju zak. določb, ki najimajo proti vsakemu stanu in proti vsakemu narodu isto, enako neprikrajšano in nepotvornostno moč in veljavo. Državna misel je izražena v členu XIX. drž. osnovnega zakona. In ker stremi naše delo samo za tem, da naj vedno in povsod velja ta zakonita določba tudi nasproti našemu narodu, je ob tem delu angažirana tudi naša osebna čast, ki se ne more in ne sme dati zaliti iz enostavnega vzroka, ker ji daje zaščito in veljavo zakon!

Čim višje stoji kdo, tem večja je njegova odgovornost in tembolj bi mu morale neprestano biti v spominu, v besedah in dejanjih geslo: *Justitia fundamentum regnorum!*

Naročajte in širite naš list!

LISTEK

Cesarju.

NA DAN 4. OKTOBRA 1916.

Vzor — cesar! . . . Domovju posvečaš prestol, ti biser človeštva, kreposti simbol, a dušo in srce preveva Ti bol! — Vse zemske vrline mi gledam v njem; v tem srcu preblagem tolažba je vsem, enakega bitja na svetu ne vem! — Ti v morju ljubezni nas vse bi objel, bridkosti človeštva vse nase bi vzel, da le domovino bi srečno imel. —

Ti nosiš dve kroni, izjemni vladar: kraljeva je prva, obseva jo žar, a trnjeva druga trpljenja je dar. — Mesija avstrijski! Tvoj križevi pot je vodil v postaje trpljenja povsod! Bog daj iz bridkosti Ti srečen izhod! — Za Avstrijo dal si mladosti slovo, življenje trpljenje je Tebi biló, domovju posvetil trpljenje si to! Za god Tvoj v viharju prisegamo vsi: Do zadnjega zdiha Ti vdani smo mi! Cesarju, domovju imetje in kri!

Josip Čonč.

To in ono izza preteklih dni.

II.

Kraj prvega mojega službovanja se je nahajal na Kranjskem. Ni bil daleč od meje Primorske. Seve, često sem jo mahnil v sosedno deželo. Ob sebi se ume, da sem se seznanil z mnogimi primorskimi kolegi. Z več izmed teh sem še danes v intimnem stiku, čeravno je minilo že nad 30 let, kar sem zahajal med nje.

Ob času mojega službovanja na Kranjskem razen slovečega nemškega »Landeslehrervereina« ni bilo drugih učit. društev. To me je bolelo in večkrat sem tuptam poizkusil izprožiti kaj v snovanje takih združb, toda — zaman. Naravno, da sem se potemtakem tembolj oklenil vrlih Primorcev, ki so ta čas že imeli par svojih društev.

Eno prvih je bilo »Učiteljsko društvo za Sežanski okraj«. Temu sem bil član dotlej, da me je usoda poklicala drugam. — Zborovanja tega

društva so bila vselej jako zanimiva ter so mi ostala dosihdob v prijetnem spominu. Člane tega društva je spajala prava sodružna ljubav. Med njimi sem se res naučil istinite kolegialnosti in bratske razumnosti. Vsekdar sem se veselil dneva, ko je to društvo zborovalo. Naslajal sem se ob teh skupščinah nad lepim petjem, zlasti »Kraškega kvarteta« (Beningar — Kosovel — Sila — Starec) izborna prednašanja ne pozabim do konca svojih dni!

Najbolj se mi je vtisnilo v spomin zborovanje »Učiteljskega društva za Sežanski okraj«, ki ga je imelo, če se ne motim, jeseni leta 1885, v Skocijanu. — Ko je bil dokaj zanimivi dnevi red izčrpan, smo se vsi udeleženci podali v podzemeljske jame in votline Škocijanske ter smo tu občudovali orjaške stavbe ter čudnostne tvorbe božjega stvarjenja. . . Da, velikanski vtiski! In duška jim je dal tačas še mladi, a polno pesniškega vznosa prevzeti tovariš Janko Leban iz Lokve, ko je v spominsko knjigo Škocijansko napisal stike, ki sem si jih do da-

Vojna.

MAKS VIHÉR.

Z italijanskega bojišča je došla vest, da je tamkaj padel dne 10. septembra junaške smrti za domovino in cesarja rezervni poročnik Maks Viher, pomožni učitelj v Mariboru. Za svoje junaške čine je bil pokojni tovariš Viher že odklovan s srebrno hrabrostno svetinjo. — Vse lepe nade, ki smo jih gojili o njegovih zmožnostih in o njegovi ljubezni do naroda, so padle z njim v prerani grob. — Pokojni slovenski učitelj-junak je bil sin tovariša Simona Vihra, nadučitelja v Vuzenici, ki mu s tem izrekamo svoje iskreno sočustvovanje!

Bodi junaškemu slovenskemu učitelju ohranjen trajen spomin v naših srcih!

STANKO POKRIVAČ.

Na italijanskem bojišču je padel, do smrti zadet od težke granate, Stanko Pokrivač, rojenec mariborskega učiteljskega stanu ter ljubezen do slovenskega naroda v dejanju izkazovati v poklicu, ki si ga je izbral. Vse načrte vse nade je uničila prezgodnja smrt. Pokopan leži v tuji zemlji severno od Asiaga.

Junaškemu slovenskemu vojaku ohranimo ljub spomin v svojih srcih!

RUSKI VOJNI SMOTER.

»Aftenposten« poroča, da se je vodja kadetov profesor Miljukov izrazil napram poročevalcu lista tako-le: Enkrat za vselej morajo obračunati z Nemci. V tem smo si liberalci na Ruskem edini in smo bili edini tudi že lani, ko so stali jako temni oblaki nad Rusijo. Romunska bo pospešila našo zmago. Vendar pa smo pripravljene, da bo vojna trajala še naprej eno leto. Saj je general Brusilov nedavno izjavil, da ne pričakuje miru pred avgustom 1917, in tega mnenja so brez dvoma večidel vsi politiki in vojaški krogi. Kateri so naši ojni smotri, se razlaga deloma iz predzgodovine te vojne. Nemčija nas je napadla, in naš smoter je torej, da vržemo samo napadalca nazaj. Boj je za nas obramben boj v dobesednem pomenu. Seveda se stvari lahko zaobrbejo tako, da nam prinese uresničenje sanj, ki smo jih že dolgo sanjali. Rusija ima pravico do prostega dostopa do morja. Zato morajo biti Dardanele ruske in trdno sem prepričan, da bomo to dosegli pri sklepu miru. Če imamo Dardanele, je našemu stremljenju po deželah zadoščeno.

KARDINAL MERCIER.

Belgijski kardinal Mercier, ki s svojo besedo in avtoriteto tako živo posega v vojne dogodke na način, ki ni v soglasju z njegovim visokim zvanjem miru in ljubezni, je imel nedavno propoved v bruselski cerkvi. To pot je bil zmernejši. Ni tako podžigal to mržnjo proti Nemcem in ni več ponavljal znane fraze v zadnjem svojem pastirskem listu, da bi Bog uničil nemško vojsko s kako kužno boleznijo. Sicer pa je govoril vedno v imenu božje

nes dobro zapomnil:

Človeku v prsih stresa se srcé,
stopivšemu v podzemski hrame té!
Oj, človek, kak si majhen in šibak
prot onemu, ki stvaril hram je tak!
In ta prekrasna slavna Reka,
Poznana že iz starega je veka!
Njo je omenjal že Vergil
ter velmož mnogo jo slavil,
a tudi še današnji dan
sem roma Vlah, Slovan, German:
Kjer se nahaja takošna krasóta,
med narodi premine vsa togota!
Celo Štefanija, carjevna premila,
s pohodom kraj je ta-le počastila:
Zares ponosni lahko ste Brkini,
da v skromni ljubi Vaši domovini
naravno čudo tako se nahaja!

Če sem koga izpodbudil, da si ob prilika ogleda to čudno pokrajino slovenske naše domovine, po tem so vrstice te-le dosegle svoj namen...

Da ste mi čili in zdravi!

S l a m o š t e v .

Previdnosti, pod katere zaščito stavlja usodo svoje domovine. Toda Mercier ne pravi več o Nemcih, da so Huni in še kaj hujšega. — Naše ustnice — je rekel — prečiščene po krščanski ljubavi, ne govore o mržnji. In naj je naša bol še tako velika, mi ne občutimo sovraštva proti krivcem. — Za tem je govoril: »Naletite morda na slabotne narave, za katere ni vojna nič drugega, nego eksplozija min, razletanje granat, človeške klavnice, prelivanje krvi, kupi mrtvecev. Naletite morda tudi na politike nizkega čuvstva, ki v kaki biki ne vidijo drugega, nego zasedanje kosov zemlje ali pokrajin. Ne! Vojna ima — vkljub vsem svojim strahotam — velik in strogo vzvišen smoter; v njej se nahaja nesebičen entuziazem naroda, ki daje svoje življenje za stvari, ki se ne morejo ne pretehtati ne prešteti ne ukrasti: za čast, za mir, za svobodo!

SAMOUR MOR EVROPE.

»Lokalanzeiger« javlja: Znani princ Aleksander Hohenlohe, ki je pristaš miroljubov, je objavil v »Neue Züricher Zeitung« članek pod nadpisom »Samour Evrope«. Princ pravi da je zdaj potreben nastop za mir. Stvari so take, da lahko obe stranki skleneta časten mir, ker so se na obeh straneh hrabro bili. Papež in Wilson sta poklicana, da rešita vse vojskujoče se države popolnega pogina.

POSPEŠEVATELJI VOJNEGA POSOJILA

dobe posebne priznalne diplome. Cesar je odredil, da se naj izstavljajo posebni pohvalni dekreti takim osebam, ki so odlično delovale v prosep vojnih posojil. Imena odlikovanih se naj objavijo v uradnem listu. Dekrete bo izdajal na podlagi Najvišjega pooblastila finančni minister.

PROTI TISTIM, KI ZAPUSTE DRŽAVNO OZEMLJE.

Dunaj, 21. septembra: »Wiener Ztg.« objavlja odredbo o izgubi pravic, mest in pravic, če kdo zapusti državno ozemlje med vojno.

TEŽAVE BODOČEGA MIRU.

Visok diplomat je zastopniku nekega nizozemskega lista rekel glede težav pri bodočem sklepanju miru: Pred sklepom miru je potrebno daljše premirje. Ali bo med premirjem uvoz živil v Nemčijo ustavljen in se bo nadaljevala gospodarska vojna? To bi položaj Nemčije silno otežilo, dočim bi nasprotniki imeli vzrok pogajanja kar mogoče dolgo zavlačevati. Če bi se pa dovolil dovoz živil, bi si Nemčija preskrbela velike zaloge in potem vojno znova začela. Mirovna pogajanja bodo dolga že z ozirom na različne interese, ki pridejo v poštev in z ozirom na storjene obljube. Dobro je to, da ni pri nobeni stranki posebnega veselja za aneksije. Glavna točka prepira bo Alzacija in Lotaringija. Belgija ne postane ne večja, ne manjša. Na ustanovitev samostojne Poljske, ni dosti upanja, ker je Rusija še premočna, da bi jo prostovoljno odstopila, Nemčija in Avstrija pa tudi ne dasta svojih poljskih dežel. Še težje je finančno vprašanje. Najbrž bo Angleška edina država, ki bo imela še kaj denarja in se bo čutila kot zmagovalko. Svoje zaveznike ima na zlati vrvc, s katere se ne bodo mogli odtrgati. Vojaška moč Nemčije nima pomena za Angleško. Vojne stroške bo že vsaka država sama poravnala.

STANJE DRŽAVNEGA DOLGA

po koncu leta 1915. znaša glasom ravnokar izdanega poročila kontrolne komisije: Vojni dolg znaša okroglo 14 milijard s potrebnico na obrestih 614½ milijona, drugih 13 milijard s potrebnico na obrestih 511 milijonov. Skupno torej: na kapitalu 27 milijard, za obresti 1125½ milijona.

NEMŠKI POSLANCI.

Na zborovanju nekaterih nemških državnih poslancev iz Avstrije in Nemčije v Solnogradu so proglasili nekatere vodilne smeri za bodočnost obeh držav. Sedanja življenska skupnost je treba po vojni izrabit za ohranitev miru in za pospeševanje političke, vojaške in gospodarske sile obeh držav. Sklene naj se gospodarska zveza za dolgo vrsto let in ob svojem času naj se odpravi carinsko mejo. Glede prometa, trgovine, obrti, zdravstva, socialne preskrbe in varstva obrtne in duševne lastnine naj se izda enake zakone.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ« IN DRUGE VOJNO-POMOŽNE SVRHE.

Od predstave 27. avgusta na Šenturški gori pri Cerkljah s sodelovanjem učenk in učiteljice M. Sajevčeve 140 K; šola na Breznici, in sicer: s sodelovanjem nadučiteljevim nabral odbor v »Tednu Rdečega križa« 842 K 92 vin., za »Rdeči križ« daroval nadučitelj 5 K; za vojni oskrbovalni urad nadučitelj prodal razglednic za 4 K, za vojni botrinstvo prodal nadučitelj znakov za 20 K, za povodni U-čln daroval nadučitelj 2 K, za nabrana jabolka po nadučitelju za »Rdeči križ« izkupiček 45 K 63 vin., za vojni oskrbovalni urad prodal nadučitelj plačilnih listkov za 80 K, vse učiteljstvo prodalo šolskim otrokom vojnih znakov za 4 K 80 vin., vojnih kokard za 14 K 50 vin., odkupnina šolskih otrok od vojnih Spominskih listov 17 K 91 vin., za »Rdeči križ« članarina učiteljstva 12 K, skupaj 1048 K 76 vin.; Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem za »Učiteljski vojni podporni sklad« (glej dotični izkaz v današnji števil.) 428 K 63 vin.; poleg že izkazane vsote povodom šolske veselice v Kopru še 5 K; ravnatelj Fr. Robič in učitelj F. Zacherl v Ljutomeru za september po 5 K = 10 K; šolska mladež na Suhorju 5 K in voditeljica Poljšakova 2 K = 7 K; skupaj 1746 K 39 vin. V zadnji števil. izkazanih 200.530 K 74 v. Danes izkazanih 1.746 » 39 »

Doslej nabranih 202.277 K 13 v.

IV. VOJNO POSOJILO.

Po sodelovanju nadučitelja Jos. Ažmana na Breznici podpisal neimenovani nadučitelj s soprogo 1400 K in neimenovana 1000 K; skupaj 2400 K.

V 18. števil. izkazanih 2.359.638 K — v. Danes izkazanih 2.400 » — »

Skupaj IV. voj. posojila 2.362.038 K — v.

DENARNI USPEH DELA SLOVENSKEGA UČITELJSTVA V DOBI VOJNE DO DANES.

Za »Rdeči križ« itd.	202.277 K 13 v.
III. vojno posojilo	278.748 » 69 «
IV. vojno posojilo	2.362.038 » — »
Srednje šole	29.704 » 58 «
Končna vsota	2.872.768 K 40 v.

Pomagajte nam!

Z Goriškega.

Pomagajte učiteljstvu, ki hrabro vztraja ob bojni črti!

Z Goriškega nam pišejo: Prišel se je na vseh šolah — tudi prav v bližini sovražnikovi — šolski pouk. Misli smo, da nas 1. september preseneti z draginjsko doklado ali s kakšnim drugim priboljškom. A žalibog — od nikoder ničesar! Nihče sene zmeniti z našo stanin zlasti v teh časih, ko zahteva naš poklic podvojeno moč! Sedanje poučevanje ni tako lahko. Velik promet, bobnenje topov itd. A temu smo se že skoraj privadili. Skrbni nas pa to, ali bomo z naprejem mogli vztrajati s preskromno mesečno plačo. Kaj naj si kupimo z onimi par kronicami? Kupiš živila vsake vrste po 1 kg — in plače nič več. Na hrano pa sploh ne sprejme gospodinja, ker nima živil v obilici. Torej kaj početi? Prosimo c. kr. okr. šolski svet, naj nam opomore v tej zadevi. Izposluje naj nam mesečno doklado, kakor imajo drugi stanovi, ali pa naj nam preskrbi pri vojaškem poveljstvu, da bi dobivali hrano ali pa živila, kakor imajo zdaj že poštni uradniki. Učiteljstvo, ki ni nameščeno, si je poiskalo poleg plače še privatno službo, ali mi smo navezani le na one pičle kronce. V zaledju se še kaj dobi, a tu ni živil, na obleko in obuvalo in drugo. pa še niti ne mislimo. Pozivljamo zastopnike učiteljstva, ki so se umaknili v zaledje, da napravijo zdaj primeren korak in pokažejo svojo skrb za kolege v bližini fronte! Važno je to vprašanje, kakor marsikatero drugo. Ako kdo zaradi pomanjkanja predčasno oboli in zaprosi za dopust, bo le krivda drugih. Zato pa prosimo, potrudite se za nas, ako hočete, da bomo vztrajali in delovali v delu za našo mladino!

KRAJEVNA IMENA NA PRIMORSKEM.

C. in kr. vrhovno armadno poveljstvo je odredilo, da morajo podrejena poveljništva, oblasti, čete in zavodi v uradnem občevarju pri označanju spodaj navedenih krajev na Primorskem namesto italijanskih imen z ozirom na neitalijansko večino prebivalstva uporabljati ona slovenska, oziroma hrvaška imena,

ki so bila tudi dosedaj v rabi pri večini prebivalstva. Na podlagi te odredbe veljajo vbodoče naslednja krajevna imena: Prosek namesto Prosecco, Griljan namesto Grignano, Kan'al namesto Canale, Opatjeselo namesto Opacchiasella, Solkan namesto Solcano, Sovodnje namesto Savogna, Devin namesto Duino, Komen namesto Comen, Nabrežina namesto Nabresina, Sežana namesto Sesana, Buzet namesto Pinguente, Čres namesto Cherso, Primorje namesto Bescanuova, Krk namesto Veglia, Labin namesto Albona, Plomin namesto Fianona, Barba namesto Barbana, Štinjan namesto Stignano, Moščenice namesto Mošchienizze, Volosko namesto Volosca, Plave namesto Plava. Nasprotno se pa pri naslednjih krajih iste kronovine z ozirom na tamošnje pretežno število italijanskega prebivalstva ohranijo dosedanja italijanska krajevna imena: Rovigno, Capodistria, Muggia, Isola, Pirano, Lussingrande, Lussinpiccolo, Cittanova, Visinada, Parenzo, Dignano, Pola. Enako se ohrani tudi ime »Abbazia« z ozirom na njegov svetovni glas. — V objavi ostanejo tudi doslej običajna nemška krajevna imena (Görz, Haidenschaft, Heiligenkreuz, Flitsch, Tolmein, Woltschach, Mitterburg).

Vrzel v avstrijski zgodovini.

Pod tem naslovom piše neki član gosposke zbornice v dunajski »Information«:

»Ob složnem nastopu narodov, ki bivajo v Avstriji drug poleg drugega in dele drug z drugim srečo in nesrečo, sta se tudi naša jugoslovanska naroda, Slovenci in Hrvatje, sijajno izkazala kot zvesti državljani in do smrti pogumni branilci dinastije. Pred izbruhom vojne se je le redkokdaj nudila prilika, da bi kaj natančneje čuli o bistvu in važnosti specialno Slovencev, naseljenih po daljnih deloma jako rodovitnih ozemljih juž. Avstrije, na jugu Štajerske, velikih delih Koroške, v vsej vojvodini Kranjski in delih Istre. Kar se je tupatam doznalo, je pričalo o zdravi življenski sili nadarjenega, napredujočega naroda. Jako obžalovati je, da se doslej ni našel noben historik, ki bi nas bil zadostno poučil o zgodovini in razvoju avstrijskega Slovencev. Naša zgodovinska literatura podaja le kurzorične knjige in spise, omejujejo se na razprave o lokalnih razmerah in stvareh; žal pa, da ni nobenega obsežnega dela o naših Slovenceh. To je ravno v sedanjem trenutku, ko se je specialno Slovencev — o katerih so se posebno pri njih sovražnikih širila povsem kriva in spačena naziranja — tako sijajno obnesla v izkušnji ognja, vrzel v avstrijski zgodovinski literaturi, ki jo je (vrzel) jako obžalovati. Zakaj ne bi bilo brez vrednosti, ako bi kak korekten temeljit opis pobilje seznanil splošnost z bitstvom in važnostjo naroda Slovencev. Zdi se nam, da bi bilo to hvaležno podjetje, ako bi morda naše naučno ministrstvo, morebiti v sporazumenju s cesarsko akademijo znanosti in z v poštev prihajajočimi historičnimi družbami dalo pobude, da se izpolni ta vrzel v avstrijski zgodovini in ako bi v ta namen pozvedovalo v poklicanih in v to usposobljenih krogih. Dispozicija za tako delo, ki bi se morda s podelitvijo kakega štipendija najbolje pospešilo, bi bila dana po dveh motriščih: prvi del naj bi bil objektivno-zgodovinski, drugi pa naj bi podal razviden pregled razmer, pod katerimi žive sedaj Slovenci in se razvijajo: osvetil naj bi torej kulturne, gospodarske in političke momente.«

Tako »Information«. Naj ob tej priliki kratko opozorimo na razpravo vseučiliškega docenta dr. Edvarda Traversa: »Cenni sulla natura, storia ed arte dell'Istria interna« (Migljaji o prirodi, zgodovini in obrti notranje Istre), ki jo je te dni priobčil »L'eco del Litorale«. Dr. Traversa govori tu o Slovenceh in Hrvatih z očividnim zaničevanjem in preziranjem, kakor o popolnih barbarih in »misera contribuens plebs«. Nasprotno pa povzdiguje italijanski živelj »kot nosilca kulture in obrti«, kot »dediča Rima in Benetk« ter ne more dovolj naglasiti čvetoče beneške dobe v mestih zapadne istrske obale. Kakor nas veseli izjava dunajske »Information«, tako se moramo čuditi takim neumestnim opazkam laškega lista v sedanjih časih!

Pristopajte kot člani k »Rdečemu križu!

Šmartnem ob Paki, Jos. Hergouth, poročnik pri dom. pp. št. 4, je dobil Signum laudis.

—š— **Povišanja.** Poročniki v rez. so postali: Frid. W en n i n g e r h o l z, učitelj pri Sv. Križu blizu Ljutomer; Ant. O s t e r c, učitelj v Veržeju; Ign. V e r č k o v n i k, učitelj v Šmartnu pri Slov. Gradcu; Ljudevit M u s e k, učitelj v Središču. — Praporščak v rez. je postal Igo Č o k l, učitelj v Kostivnici.

—š— **Šola za begunske otroke v Vrbovcu se je že pričela.** Obiskuje jo okrog 70 otrok. Mago begunskih otrok pa obiskuje šole v Mozirju, na Rečici in na Gorici (obč. Kokarje).

—š— **Za gospodarskega nadzornika vse Srbije** je imenovan štajerski Slovenec Avgust Novak iz Št. Jruja ob Južni železnici, doslej gospodarski poročevalec za krajevno okrožje.

—š— **Dr. Friderik Ahn** †. V Gradcu je umrl vseučilniški knjižničar dr. Friderik Ahn v starosti 55 let. Pokojnik je bil rojen v Celju, a je večidel svoje mladosti preživel v Ljubljani, kjer je bil njegov oče gimnazijski profesor. Pokojnik je v Ljubljani v krogu svojih sovrstnikov zapustil najboljši spomin. Bavil se je tudi mnogo s slovensko literarno zgodovino. Izdal je knjige »Die periodische Presse der Steiermark«, dalje »Die slovenischen Erstlingsdrucke der Stadt Laibach« (1575 do 1580) ter »Setenheiten der Trubar - Litteratur«. — Blag mu spomin!

—š— **Imenovanje.** Franjo Cilenšek, učitelj pri Sv. Križu blizu Ljutomer, ob vojni doslej zaposlen v vojaški pisarni v Celju, je imenovan za okrožnega šolskega nadzornika v Črni gori.

—š— **Kazni zaradi šolskih zamud.** Štajerski deželni šolski svet je izdal na vse okrajne šolske svete odlok, v katerem se določa, da šolska oblast ne sme kaznovati staršev ali zakonitih varuhov šolo obiskujočih otrok zaradi šolskih zamud, če niso bili dotični starši pravočasno opominjani, da morajo svojo otroke pošiljati redno v šolo. Nadalje se določa, da morajo biti vsi tozadevni opomini dostavljeni strankam dvakrat v mesecu, in sicer 3. in 18. vsakega meseca.

—š— **Kernstock docent na dunajskem pedagogiju.** Z Dunaja poročajo: Štajerski pesnik Otokar Kernstock je koncem septembra zapustil Štajersko in se preselil na Dunaj. Nižjeavstrijski deželni odbor je pridobil posnika kot docenta za učiteljsko akademijo na pedagogiju, kjer bo predaval o poetiki, retoriki in stilistiki.

—š— **Častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje** je dobil nadučitelj Josip Dobnik v Ponikvi. — Čestitamo!

—š— **Poročil se je tovariš Fran Cilenšek,** učitelj v Križevcih, z gđc. Lojzko Roševo iz znane čislane rodovine v Hrastniku. — Čestitamo!

—š— **Poročil se je tovariš Ljudevit Musek,** učitelj v Središču in c. kr. poročnik v rezervi, s koleginja Tončko Šerbecvo, učiteljico. — Čestitamo!

Koroške vesti.

—k— **Koroški deželni predsednik** je izdal jako ostre naredbe glede varstva doraščajoče mladine. K doraščajoči mladini spadajo osebe pred dopolnjenim 17. letom. Javno jim je prepovedano kaditi tobak ter se po 9. uri zvečer potikati po javnih potih. Gostilnice smejo obiskovati samo v spremstvu odraslih. Po 9. uri zvečer pa tudi v spremstvu ne. V kino smejo iti le do 8. ure zvečer, če so predstave dostojne. Kvartati jim je prepovedano v javnih prostorih. Prepovedano jim je tobak ali cigarete kupovati. Kar se tobaka pri njih dobi, se odda vojaškim bolničnicam. Kazen zadene mladino in trgovce. — Ali ne bi bila taka naredba tudi povsod drugod nujno potrebna in koristna?

—k— **Vse koroške šole** vseh kategorij so začele ta mesec z rednim poukom. Učiteljstvo deluje z vnelim in uspehom za blagor domovine in mladine.

—k— **Izreden znak hvaležnosti.** Družba sv. Cirila in Metoda je podpirala pred par leti koroškega učiteljskega Jurija Šumnika. Ko je nastopila vojna, je moral k vojakom in zadnji čas je služil kot poročnik, kjer ga je dohitela smrt. Da je znal ceniti, kako koristna in potrebna je naša šolska Družba sv. Cirila in Metoda, nam priča njegova ustna poslednja volja, v kateri je volil Ciril - Metodovi družbi 200 K. — Slava njegovemu spominu!

—k— **Umrl je v Celovcu profesor bogoslovja in profesor na državni gimnaziji v Celovcu Ludovik Reinprecht,** star 35 let.

Goriške vesti.

—g— **V begunskem taborišču v Brucku na Litvi** je sedaj slovenskih beguncev okoli 3400. Gradijo pa še nove barake. Poskrbljeno je poleg ljudskošolskega pouka tudi za kmetijski pouk, in otvorijo se pripravljalni tečaji.

—g— **Iz Vraclava na Češkem** piše Ciril M. Vuga: Naši slovenski otroci so zdaj vsi vstopili v češke šole, kakor so tudi že v preteklem šolskem letu obiskovali češke šole. Otroci govore že dobro češki, kakor tudi odrasla mladina. Pa tudi naše mamice in naši stari možaki že »mluvijo« češki.

—g— **Slovenske šole in slovenski napisi na Goriškem.** V preteklem mesecu so župani goriške okolice poslali namestniku Fries-Skeneju spomenico, ki je vsebovala več želja slovenskega prebivalstva Goriške. Potom goriškega okrajnega glavarstva je sedaj došel odgovor, ki mu povzemamo to-le mesto: »Posebni želji po zopetni slovenskih šol v Gorici se ugodni, kakor hitro to dovolijo razmere. Tudi vprašanje uličnih napisov v Gorici, s katerim se je namestništvo že pečalo, se reši v ugodnem času in v okviru splošne ureditve tostvarnih odnošajev v obliki, ki bo odgovarjala upravilnim željam slovenskega prebivalstva.«

—g— **Poboljšajmo se — sami!** Hrvatje in Slovenci, se hudujemo, da za naše kraje v Primorju rabijo tuja zveržena imena. Sv. Lucija je čisto slovenski kraj na izključno slovenskih tleh. Ravno te dni pa smo čitali v nekem zagrebškem listu — Santa Lucia. — Ako zahtevamo, naj drugi pravilno pišejo naša imena, moramo to najprej storiti sami!

—g— **Obvestilo.** Vsem prijateljem in znancem, ki sem bil z njimi v posnemem ali osebnem stiku, javljam, da se nahajam z družino od 17. pret. m. v Zatičini na Dolenjskem. Pošiljam vsem iskrene in srčne pozdrave! Anton L e b a n, šolski ravnatelj v pok., prej v Komnu na Krasu.

—g— **»Izza fronte«** se imenuje članek, ki ga prijavlja sobotni »Slovenec« (štev. 224) s tolminskega bojišča. Tamkaj beremo tudi ta odstavek: »Šole so pričele pri nas že povsodi do največje bližine fronte, kjer izvršujejo naši učitelji in učiteljice svojo lepo dolžnost in vzgajajo naš bodoči narod v pravem duhu vernega Slovenca: Vse za vero, dom, cesarja! Res, da je stališče tega stanu v sedanjih draginskih krizi nekoliko težko, skoraj nestrpljivo, a upajmo, da bodo naši ljudje in oblasti vedeli ceniti njih delo za bodoče in jim olajšali življenje mirne dobe, ko pride.« — Dobro je, da si zapomnimo!

—g— **Odlikovanje.** Tovariš Vladimir Furlani, učitelj iz Standreža, sedaj računski podčastnik na koroški fronti, je odlikovan s srebrnim zaslužnim križcem na traku hrabrostne svetinje. — Čestitamo!

—g— **Razpis natečaja.** Dodatno k tukajšnjemu razglasu z dne 12. avgusta 1916, št. 5013/16, ki se je z njim razpisal štipendij v znesku 1500 K ustanove »Michele de Urbancich«, se objavlja sporačunno z namestništvom tržaškim sledeče: »Ako se bo pri podelitvi pričujočega štipendija upošteval dijak, ki ni ustanovnikov sorodnik, se mu podeli štipendij za sedaj za eno leto, t. j. za učno leto 1916/17.« — Od goriškega deželnega odbora na Dunaju.

Tržaške vesti.

—t— **Slovenski otroški vrtec** pri Sv. Ivanu je — kakor smo že poročali, od CMD prevzel mestni magistrat. V prvem nadstropju hiše Gašperičevih dedičev se nahajata dve lepi zračni šolski sobi, katerih vsaka ima po 4 proči vzhodu in pol dnevu obrnjena okna. V eni je 16, v drugi pa 14 lepih udobnih šolskih klopi. Na vvhodu v te sobe je napisan višji in nižji oddelek v obeh deželnih jezikih. Zraven višjega oddelka je zračna obednica, zraven nižjega pa prostora hodnih, koncem tega pa velika, svetla in zračna kuhinja. Ker je vse popravljeno in pobeljeno, tako svetlo in veselo, napravja prav prijeten vtisk. In kako mrgoli in žvrgoli v obeh oddelkih! Otrok ni ni nič manj, nego 157. Doslej sta na zavodu nameščeni Antonija Germkova kot voditeljica in učiteljica višjega oddelka in Viktorija Gergičeva kot učiteljica-vrtnarica nižjega oddelka. Kakor kaže število otrok že v prvem tednu otvoritve, bo treba zavod kmalu razširiti.

—t— **Odbor podružnice »Glasbene Matice«** v Trstu naznanja, da otvori tudi v letošnjem šolskem letu glasbeno šolo.

—t— **Učiteljski zaposlovalni tečaj** v Trstu je začel z rednim poukom v ponedeljek, dne 2. t. m.

—t— **Rodoljubje v dejanju.** Pokojni Martin Kerže, trgovec v Trstu, je volil podpornemu skladu slov. trgovske šole v Trstu 300 K. Naj bi ta plemeniti čin našel v krogih slovenskih imovnikov obilo posnemalcev v podporo ubožnega slovenskega dijaštva, ki se hoče posvetiti za narodni razvoj prevažnemu trgovskemu stanu in ki je v sedanjih časih podpore še posebno potrebno! — Isti dobrotnik se je spomnil na smrtni postelji tudi Družbe sv. Cirila in Metoda: volil ji je znatno vsoto 2000 K. Uvrstil se je med dobrotnike družbe in si pri tem zagotovil hvaležen spomin pri vseh, ki jim je naša narodna šola pri srcu!

—t— **Odlikovanje.** Najvišje pohvalno priznanje (Signum laudis) je dobil tovariš Egon Jezeršek, poročnik v 27. domobranskem p. p. — Čestitamo!

Istrske vesti.

—i— **Za učitelje iz evakuiranih krajev Istre.** Plače in penzije učiteljev iz evakuiranih krajev in drugih deželnih umirovljencev, nakazane za izplačevanje pri mestni blagajni (Tesoreria Civica) v Trstu, se bodo od dne 1. oktobra dalje likvidirale in izplačevale pri blagajnici c. kr. glavne carinarne v Trstu, ki ji je torej pošiljati dotične pobotnice.

—i— **Kako se skrbi za šole evakuirancev iz Istre?** V puljskem okraju so imeli Hrvatje pred vojno 30 javnih in 24 Družbenih učiteljev. Človek bi mislil, da se je poskrbelo za to, da bodo imeli Hrvatje tudi v tujini isto število učiteljev in ako že ne istega števila, vendar primerno. Nameščenih pa je med istrskimi evakuiranci 9 učiteljev in učiteljic iz puljskega okraja in to v Steinklamu 4, v Neudorfu 1, v Pribramu 1, v Moravski Pribavi je bil eden.

—i— **Hrvatsko šolo v Ziersdorfu** otvorijo za tamošnje begunske otroke. Počevala bosta župnik Ljubomir Nikolič in Slovenka učiteljica Marija Vidmarjeva.

—i— **Vodstvo zasebne CM šole v Kopru** poroča, da se je šolska veselica dne 10. septembra izvršila v splošno zadovoljnost navzočega občinstva. Da je pa priveden tako lepo uspela, je v prvi vrsti zaslug tovariša Tula, učitelja iz Smarj, ki je vodil petje. Dalje je zahvaliti gđc. Sabadinovo, oba gospoda Ahlika in Jenka, ki so na razne načine pomagali pri prireditvi. Osobito je mladi gospod Milko Ahlikov opešal predstavo s svojim sviranjem na klavir. Hvala mu presrečna za njegovo ljubeznivo sodelovanje! Občinstva je bilo mnogo. — Vsa čast tukajšnjemu vojaštvu, ki se je odzvalo v tako lepem številu. Žalostno dejstvo pa je, da smo zaman pričakovali več uglednih oseb, a pri tem ne mislimo opravičeno zadržanih, ki se jih doslej sicer ni pogrešalo pri takih patriotičnih predstavah tu v Kopru. Navajeni smo sicer preziranjja, toda v teh časih ni menda to, na mestu... Gmotni uspeh je dovoljen za sedanje razmere. Po odbitku precejšnjih stroškov je ostalo čistega dohodka 140 K, ki se izročee »Soškemu skladu«.

—i— **Mož žalostnih spominov.** V »Hrv. Listu« čitamo, da se je razširila vest, da je umrl v Rimu dr. Bartoli, odvetnik v Rovinju, bivši državni poslanec in eden prvih med nekdanjimi kolovodji naših narodnih nasprotnikov v Istri. Odšel je bil v Rim pred izbruhom vojne. Ob imenu »Bartoli« se nam zbuja gorenki spomini. Bil je avtor parole za volitve v Istri, ki označujejo vso težo borbe, ki jo je moral naš narod voditi v svojo obrambo. »Osar tutto« — poslužuj se vsakega sredstva! — je ta mož na nekem zborovanju zaklical svojim soplemenjakom. Ne oživljamo tega spomina, da bi se dotikali osebe moža. Bil je pač fanatičen strankar in neizprosno borilec proti nam. To geslo označuje marveč tabor, ki mu je mož pripadal. Le kot zgodovinsko dejstvo smo osvežili to reminiscenco. Sicer pa: De mortuis nil nisi bene!

Naročajte in širite naš list! — Pridobivajte mu novih naročnikov!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

F. K. v G.: Nekrolog smo prejeli in ga porabimo prihodnjic. Iskrene pozdrave!

S.: »Ob spomilih« prejeli. Ako jih priobčimo, jih ne boste brali. Lepe pozdrave!

O Čončevi pesmi »Cesarju«, ki jo danes objavljamo v listku, nam poročajo, da jo g. Rudolf pl. Andrejka prevaja na nemški jezik. Pesem bo v prevodu in originalu poklonjena cesarju. Današnja štev. našega lista pa bo priložena zbirki v »vojni sobici« šole na Jarenini v Slov. gor., ki jo vodi tov. Josip Čonč.

A. B. v Z.: Vodstvo naše Zaveze je prvo začelo akcijo za skupno delo na kulturnem polju. Kakor znano, je Slomškova Zveza povabilo naše Zaveze kratkomalo odklonila ter s tem pokazala, da ni pristašem S. L. S., ki so našega stanu, do skupnega dela. No, vzlic temu se je vodstvo Zaveze pripravljalo in tudi že pripravilo vse svoje predloge, ki pridejo na razgovor ob prvem sestanku zastopnikov onih organizacij, ki so se načelno izrekle za skupno delo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva«.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. sept. 1916 K 118.703-59

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/26. ure popoldne.

Dne 17. septembra t. l. nas je zapustil naš ljubi oče gospod

Filip Koderman

nadučitelj v p.

Prosimo, da ga ohranite v blagem spominu.

Božna pri Gorenjem gradu, dne 19. septembra 1916.

Joško Bizjak, Fina Bizjak, zet. hči.

Dr. Karl Koderman, sin.

Zahvala.

Vsem mnogobrojnim p. n. gospodom in gospodičnam, prijateljem, tovarišem in znancem, ki so se me spominjali ob moji šestdesletnici ter mi od dna srca čestitali, izrekam tem potem svojo najiskrenejšo zahvalo s presrečno željo, da bi se naše vrste strnile, da bi vsi po kaj kmalu došlem miru uspešneje in vsak po svoji moči delovali za povzdigo narodne šole, za blagor učiteljstva ter za plemenit razvoj slovenskega naroda!

Sežana, 19. septembra 1916.

Matko Kante,

c. kr. okr. šolski nadzornik.

Umetna knjigovoznica

IVAN JAKOPIČ

LJUBLJANA, Frančevo nabrežje štev. 13

so priporočla slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih knjigoveških del, cenjenim gosp. trgovcem za izdelovanje vzornih knjig, vzornih kartonov, komisjskih knjig za potovalce po tvojnih cenah in sl. uradom za trpežno in močno vezanje protokolov. — Izvirne platnice za vsakovrstne slovenske knjige, vezanje knjig za bralna društva, čitalnice in knjižnice po nizki cen. — Tiskanje pogrebnih trakov in društvenih znakov s krasnimi modernimi črkami. — Postrežba točna, delo solidno.

Slovenska Šolska Matica

ima v svoji zalogi razen razprodanih „Letopisov“, I., II. in III. zv. — še vse do zdaj izišle knjige ter oddaja stalnim članom tudi prejšnje celotne letnike za navadno letnino 4 K; posamezne prejšnje knjige (snopiče itd.) dobivajo člani in učiteljskišniki za polovico prodajalne cene. Nečlani pa plačajo za posamezne prejšnje knjige določeno prodajalno ceno, ki je razvidna v „Pedagoškem Letopisu“.

Posebej je izdala in založila Slovenska Šolska Matica:

1. A. Črnivec: *Navodilo k I. zvezku „Računice za občje ljudske šole“*. Cena 1 K.
2. *Spominski list* za učence in učenke, ki dobe Odpustnico. Cena 20 vin.
3. *Kren-Bajželj: Javen telovadni nastop*. Cena 60 vin.
4. *Trunk-Dimnik: Staršem šolske mladine*. Cena 2 vin.

Letnina za Slovensko Šolsko Matico znaša 4 K in se plača meseca januarja vsakega leta.

Staršem, mladinojzubom, šolskim vodstvom, krajnim šolskim svetom in cenj. knjižnicam priporoča „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani sledeče

„Mladinske spise“

1. Mišjakovega Julčka zbrani spisi I., II., III., IV., V. in VI. zvezek	à K 1—
2. A. Rapè: Mladini, I., II., III., IV. in V. zvezek	„ 1—
3. E. Gangl: Zbrani spisi, I., II. in III. zvezek	„ 1—
4. A. Rapè: Dane	„ 1—
5. J. Slapšak: Turk pred Sv. Tnom	„ 1:20
6. Jos. Ribičič: Kraljestvo čebel	„ —80
7. Jos. Ribičič: Vsem dobrim	„ 1—
8. Pav. Flerè: Babica pripoveduje I. in II. zvezek	„ —60
9. Pav. Flerè: F. Palnakovi spisi, I. in II. zvezek	„ 1—
10. Ivo Trošt: Moja setev I. in II. zvezek	„ 1—
11. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za mladino, I., II. in III. zvezek	„ —20

Ali ste že član društva „Jubilejska samopomoč“?

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice po Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroškem. V društvo se sprejemajo le oni, ki še niso stari nad 45 let.

Pri pristopu v društvo se plača pristopnina, ki se ravna po starostnih letih in sicer do 25 let 2 K 50 h, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K, od 40 do 45 let 20 K; poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj, 2 K letnine, 1 K vpisnine, 30 h upravnine in 20 h poštnine.

Letno se plačuje 30 h upravnine in 2 K za rezervni fond, ki je znašal koncem XII. upravne dobe 8052 K 99 h.

Po društvenikovi smrti izplača načelnštvo takoj zakonitni dedičem tolikokrat po 2 K, kolikor je društvenikov (sedaj 250). Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po 2 K za nadaljni slučaj smrti.

Vsa pojasnila glede pristopa v društvo daje predsednik **IVAN SCHMEIDEK, učitelj v Krtini, p. Dob.**

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani

ima v zalogi naslednje knjige

1. A. Rapè: Mladini. I., II., III., IV., V. in V. Izvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1—, s pošto 16 h več.
2. J. Slapšak: Spisi Mišjakovega Julčka. I., II., III., IV., V., VI. zvezek. Cena vsakemu teh šestih zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1— s pošto 16 h več.
3. Engelbert Gangl: Zbrani spisi za mladino. I., II., III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1—, s pošto 16 h več.
4. Josip Ribičič: Vsem dobrim. Cena lično vezani knjigi K 1—, s pošto 16 h več.
5. Pavel Flerè: Palnakovi spisi. I. in II. zvezek, K 1—, s pošto 16 h več.
6. Ivo Trošt: Moja setev. I. zvezek. K 1—, s pošto 16 h več.
7. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za šolsko mladino. I., II. in III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov brez poštnine je 20 h.
8. Emil Adamič: Slava cesarju Francu Jožefu I.! Spevoigra za šolsko mladino. Cena K 2—.
9. Besedilo k E. Adamičevi spevoigri. Cena 5 h.
10. Dr. E. Bretl: Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe? Cena 20 h.

Ves izkupiček za te knjige je namenjen Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta.

Kupujte te knjige vsi, ki ljubite svoje otroke! Priporočajte jih prijateljem mladine, šole in učiteljstva!

Vse te knjige se naročajo in kupujejo v „Učiteljski tiskarni“ in v vsaki knjigotržnici.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omejeno zavezo ————— Frančiškanska ulica šte. 6

se priporoča slavnim kraj. šolskim svetom in cenj. učiteljstvu v naročilo vseh uradnih šolskih tiskovin po najnovejših vzorcih. V zalogi ima vsakovrstne napise na lepenki, razne mladinske spise, vse poštno tiskovine za šol. uporabo itd. — Priporoča se v natisk uradnih kuvert in pisemskega papirja z napisom in sploh vseh v šol. stroko spadajočih tiskovin. — V zalogi vedno: K. Wider, „MOJE PRVO BERILO“.